

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre,
Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten,
Det Konservative Folkeparti og Alternativet

om

Strategi for life science

Af den 20. maj 2021

COVID-19-krisen har vist os vigtigheden af en life science-industri og et sundhedsvæsen i verdensklasse - og vigtigheden af, at de spiller sammen. Derfor skal vi sikre fundamentet for et stærkt sundhedsvæsen og en stærk life science-industri, der i samspil med hinanden bidrager til bedre patientbehandling og samtidig løfter vores fælles velfærdssamfund, virksomhederne og dansk økonomi. Det skal gøre Danmark stærkere.

Danmark har i dag en stærk life science-industri. Det skyldes bl.a., at den offentlige såvel som den private sektor investerer massivt i forskning inden for life science. Danmark er fx det OECD-land, hvor den offentlige sektor udfører mest sundhedsvidenskabelig forskning i pct. af BNP, og life science udgør en væsentlig andel med 31 pct. af de samlede offentlige investeringer i forskning og udvikling.

Samtidig kan life science-industrien i tæt samarbejde med sundhedsvæsenet bidrage til, at vi får skabt et endnu stærkere velfærdssamfund i Danmark med nye, innovative behandlingsformer. Til gavn for patienterne og vores fælles sundhed.

Der skal fortsat sættes gode rammer for den konjunkturrobuste industri, der viser vejen inden for bæredygtige og innovative løsninger, og som er i rivende udvikling. Det skal vi understøtte, da der fortsat er et stort uforløst vækstpotentiale. Samtidig er konkurrencen hård, og mange lande styrker i disse år rammevilkårene for life science. Derfor er der behov for en ny national strategi for life science, som styrker indsatsen og rammevilkårene for dansk life science markant. Med strategien er der lyttet til branchens ønsker, og derfor gennemføres størstedelen af de langsigtede anbefalinger fra genstartsteam for life science og biotek.

Aftalepartierne er enige om at afsætte midler til i alt 38 initiativer fordelt på syv hovedområder:

- Bedre rammer for forskning og udvikling
- Bedre brug af sundhedsdata
- Danmark som udstillingsvindue
- Højt kvalificeret arbejdskraft
- Målrettet internationalisering og myndighedssamarbejde
- Sund og grøn vækst
- Vidensdeling og samarbejde

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen arbejder aktivt for at sikre en stabil forsyning af vacciner til Danmark – herunder i tilfælde af behov for gen-vaccination mv. samt som bidrag til det globale vaccinesamarbejde.

Aftalepartierne bag genåbningsaftalen har således givet tilslutning til, at regeringen har igangsat en markedsundersøgelse om mulig produktion af COVID-19 vacciner i Danmark baseret på den bedste tilgængelige teknologi.

Aftalepartierne noterer sig, at aftalekredsen vil få en årlig status på implementeringen af initiativerne i denne aftale.

Aftalepartierne er enige om følgende initiativer:

Bedre rammer for forskning og udvikling

Vi skal i Danmark give gode muligheder for at udnytte udviklingen af life science-produkter og –løsninger til gavn for patienter, vækst og velfærd. Vi skal derfor skabe gode vilkår for forskning og udvikling, herunder klinisk forskning, og vi skal sikre tætte offentlige-private samarbejder. Det er forudsætninger for at øge værdiskabelsen. Aftalepartierne vil igangsætte initiativer, som skal understøtte gode rammevilkår for forskning og udvikling på sundhedsområdet samt sikre, at Danmark fortsat har et stærkt fundament for udvikling og innovation.

1. Forlænget forhøjelse af fradrag for FoU-udgifter

Life science-industrien står for mere end en tredjedel af de private investeringer i forskning og udvikling i Danmark. Derfor er et forhøjet skattefradrag på forsknings- og udviklingsaktiviteter et vigtigt rammevilkår for at styrke life science-industrien. Investeringer i forskning og udvikling styrker produktiviteten i de virksomheder, der foretager investeringerne, og har en positivt afsmittende effekt på andre virksomheders produktivitet. I juni 2020 blev FoU-fradraget forhøjet i 2020 og 2021. Aftalepartierne noterer sig, at det med finansloven for 2021 blev besluttet at forlænge FoU-fradraget på 130 pct. til 2022.

2. Videreførelse af Trial Nation, national forening til fremme af klinisk forskning i Danmark

I 2018 blev foreningen Trial Nation etableret for at sikre en stærkere national koordination af klinisk forskning i Danmark, så Danmark fortsat er et af de førende lande i Europa inden for feltet. Aftalepartierne ønsker generelt at styrke klinisk forskning i Danmark til gavn for patienter, sundhedsvæsenet og virksomheder. Derfor videreføres bevillingen på i alt 4,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til Trial Nation til udgangen af 2023. Trial Nation skal bygge videre på det unikke samarbejde mellem stat, regioner og life science-virksomheder for at fremme klinisk forskning i Danmark. Derudover skal Trial Nation fortsat styrke økosystemet og bidrage til at gøre det mere attraktivt for danske og udenlandske virksomheder at placere kliniske forsøg i Danmark.

3. Nedsættelse af arbejdsgruppe der skal understøtte bedre rammer for klinisk forskning i Danmark

Hvis Danmark skal være førende inden for klinisk forskning og tiltrække udenlandske investeringer, er der behov for at se på vilkårene for klinisk forskning. I samarbejde med Danske Regioner nedsættes der derfor en arbejdsgruppe, som bl.a. skal afdække barrierer for klinisk forskning i Danmark og komme med forslag til, hvorledes vilkårene kan styrkes. Arbejdet tænkes i relevant omfang sammen med kortlægningen af klinisk forskning i Danmark og finansieringen heraf, der er igangsat i regi af *Aftale om forskningsreserven mv. for 2021*. Der afsættes 0,3 mio. kr. i 2021 til initiativet.

4. Etablering af national digital platform for kliniske forsøg

Det kan være vanskeligt at rekruttere forsøgspersoner til kliniske forsøg, fordi der ikke findes et nationalt overblik, hvor borgere, patienter og sundhedspersoner kan finde information om åbne forsøg. Der er heller ikke i dag en national løsning, som understøtter kontakten mellem de forsøgsansvarlige og relevante forsøgspersoner. I samarbejde med Trial Nation er etableringen af et nationalt overblik over kliniske forsøg i Danmark samt en national digital platform igangsat, hvor patienter og borgere kan registrere sig som interesserede i at deltage i fremtidige kliniske forsøg. Det skal gøre det lettere og hurtigere at rekruttere forsøgspersoner og give patienter adgang til deltagelse i kliniske forsøg. Med aftalen afsættes 2 mio. kr. i 2022 og 2,4 mio. kr. i 2023 kr. til drift af den digitale platform.

5. Gebyrlettelser for kommercielle virksomheder i forbindelse med kliniske forsøg

Kliniske forsøg er centrale som behandlingstilbud til patienter og for udviklingen af nye innovative behandlinger inden for life science. For at gøre Danmark til et attraktivt sted at udføre klinisk forskning blev gebyrerne for kommercielle kliniske forsøg fjernet i 2018. Således har Lægemedelstyrelsen fritaget kommercielle sponsorer for alle gebyrer for fase I-forsøg. Med aftalen videreføres initiativet med 1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023.

6. Understøttelse af effektiv sagsbehandling af ansøgninger om kliniske forsøg med lægemidler mv.

Med EU-forordningen om kliniske forsøg med lægemidler vil den videnskabetiske vurdering af ansøgninger om lægemiddelforsøg skulle flyttes fra de regionale videnskabetiske komitéer til statslige videnskabetiske medicinske komitéer. Aftalepartierne vil afsætte 4,8 mio. kr. i 2021 til at sikre en rettidig og smidig omstillingsproces for implementeringen af det nye regulatoriske setup samt en mere effektiv sagsbehandling hos de videnskabetiske komitéer for Region Hovedstaden frem mod overgangen til det nye setup.

7. Etablering af it-system til understøttelse af statslige videnskabetiske medicinske komiteer

For at understøtte at Danmark er klar til at håndtere myndighedsarbejdet inden for det kommende nye regulatoriske setup som følge af forordningen om kliniske forsøg med lægemidler, etableres der et digitalt it-system til understøttelse af myndighedshåndteringen i de statslige videnskabetiske medicinske komiteer.

Der afsættes 2,0 mio. kr. i 2021 og 0,6 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 kr. til initiativet.

8. Forsøgsordning med virtuelle kliniske forsøg

Gennemførelsen af kliniske forsøg udfordres af, at rekrutteringen af forsøgspersoner i kliniske forsøg kræver fysisk fremmøde. Det kan gøre det svært for relevante forsøgspersoner at deltage. For at gøre kliniske forsøg tilgængelige og relevante for en bredere skare af forsøgspersoner vil aftalepartierne undersøge mulighederne for at etablere en forsøgsordning med virtuelle kliniske forsøg, hvor information primært gives digitalt. Forsøgsordningen etableres for en toårig periode, og der afsættes hertil 0,3 mio. kr. i 2021 og 0,6 mio. kr. i 2022 og 0,3 mio. kr. i 2023.

9. Udvikling af Lægemiddelstyrelsens kompetencer til nye teknologier, metoder mv. vedr. kliniske forsøg

I fremtiden vil det være de lande, som tilbyder det bedste miljø til at håndtere nye behov og teknologier, der bliver attraktive for kliniske forsøg, idet teknologier, metoder og regulatoriske forhold inden for kliniske forsøg løbende udvikler sig. Der er derfor behov for at opnå en stærk europæisk positionering i forhold til fremtidens metoder og innovation inden for klinisk forskning. Aftalepartierne vil derfor styrke Lægemiddelstyrelsens kompetencer til at omsætte national viden og udfordringer til løsninger i EU-regi for herved at finde løsninger i det regulatoriske system i EU. Til dette afsættes 1,4 mio. kr. årligt i 2021-2023.

10. Bedre muligheder for sundhedspersonale til at forske – understøttelse af delestillinger

Det kan være svært for sundhedspersonale at finde tid til at prioritere forskning. Samtidig er det vigtigt, at der er ledelsesmæssigt fokus på, at der sikres tid og rum til at bedrive klinisk forskning. Aftalepartierne er enige om at understøtte muligheden for at prioritere forskningen i dagligdagen bl.a. ved understøttelse af delestillinger, som muliggør delt arbejde mellem klinikken og forskning. Der afsættes 10 mio. kr. årligt i 2021-2023 til initiativet.

11. Videreførelse af Open Entrepreneurship

Der er et stort uudnyttet potentiale i at omsætte de innovative forskningsresultater, som skabes på danske universiteter, til flere start-ups og innovative virksomheder i Danmark. Der er derfor behov for tiltag, som øger antallet af start-ups og innovative samarbejder mellem forskere og iværksættere med henblik på øget kommercialisering og udbredelse af danske forskningsresultater og opfindelser til gavn for samfundet. Pilotprojektet "Open Entrepreneurship" er lykkedes med at skabe en stærkere kultur for iværksætteri ved at øge kompetencerne inden for entreprenørskab og kommercialisering

blandt forskere. Aftalepartierne er enige om at gå sammen med Industriens Fond og videreføre Open Entrepreneurship-projektet frem til og med 2023 med henblik på øget kommercialisering af danske forskningsresultater, som bl.a. skal sikre nye vækstvirksomheder og arbejdspladser, bedre patientbehandling og bedre sundhed. Der afsættes 3,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 kr. til videreførelsen.

12. Forskningsbaserede start-ups og SMV'ers adgang til videnskabelig litteratur
Life science-virksomheder, herunder særligt startup-virksomheder, har stor gavn af den nyeste viden og forskning på sundhedsområdet for at sikre, at deres life science-produkter og -løsninger er baseret på den nyeste tilgængelige viden. Aftalepartierne ønsker at afsætte 0,5 mio. kr. i 2021 til at igangsætte et analysearbejde, der skal afdække efterspørgslen efter forskningslitteratur blandt start-ups og SMV'er i Danmark samt identificere barrierer og muligheder for at give disse virksomheder gratis adgang til licensbaseret videnskabelig litteratur. Analysen skal resultere i et beslutningsgrundlag i forhold til et eventuelt initiativ på området.

13. Erfaringsopsamling om håndtering af regler for overdragelse af patenter vedr. behandlingsformer og lægemidler til private virksomheder fra offentlige forskningsindsatser i Danmark og udvalgte lande

Der igangsættes en erfaringsopsamling om, hvordan ejerskabet af immaterielle rettigheder, patenter mv. vedr. behandlingsformer og lægemidler er blevet håndteret i Danmark og udvalgte sammenlignelige lande samt i EU. Erfaringsopsamlingen skal indeholde et overblik over, hvilke krav der i dag stilles i forbindelse med, at immaterielle rettigheder sælges fra offentlige forskningsinstitutioner til private virksomheder. Hertil skal erfaringsopsamlingen kortlægge de konkurrenceretlige rammer for salg af immaterielle rettigheder fra offentlige forskningsinstitutioner til private virksomheder. Erfaringsopsamlingen skal danne grundlag for, at Life Science Rådet kan drøfte og - hvis relevant - komme med anbefalinger på området. Uddannelses- og Forskningsministeriet udarbejder erfaringsopsamlingen i samarbejde med Erhvervsministeriet i 2021, og aftalepartierne er enige om at afsætte 0,5 mio. kr. hertil i 2021.

Bedre brug af sundhedsdata

Det danske sundhedsvæsen har en lang tradition for at indsamle og anvende sundhedsdata til gavn for patientbehandling og forskning. De danske sundhedsdata er internationalt set helt unikke, fordi mange sundhedsregistre og -databaser dækker hele befolkningen over mange år og kan kobles på tværs af datakilder. Det giver gode muligheder for værdifuld forskning, kvalitetsudvikling og udvikling af nye innovative løsninger til gavn for patienterne. Samtidig kan det bidrage til vækst og eksport i life science-industrien og være med til at tiltrække

internationale investeringer til sundhedsforskning. Det er derfor afgørende at gribe de store muligheder, sundhedsdata giver os inden for forskning og innovation. Det er et område, hvor Danmark står stærkt internationalt, og hvor der er gode muligheder for, at vi kan blive førende. Derfor ønsker aftalepartierne en ambitiøs vision for brug af sundhedsdata, hvor styrket og fleksibel brug af sundhedsdata går hånd i hånd med datasikkerhed og fortrolighed. Det er samtidig helt afgørende at sikre høj datasikkerhed og gennemsigtighed, så borgerne kan være trygge ved, at sundhedsdata anvendes sikkert og etisk forsvarligt. Derfor ønsker aftalepartierne, at bl.a. patientforeninger, National Videnskabsetisk Komité og Dataetisk Råd inddrages i arbejdet med sundhedsdata, fx i regi af det nationale partnerskab for bedre brug af sundhedsdata (initiativ 14).

Det er væsentligt, at initiativer om sundhedsdata i strategien for life science og den nationale strategi for personlig medicin understøtter hinanden, så der sikres en sammenhængende og effektiv infrastruktur for bedre brug af forskellige typer af sundhedsdata til at sikre målrettet behandling af den enkelte patient og sundhedsforskning i verdensklasse.

14. Etablering af nationalt partnerskab for bedre anvendelse af danske sundhedsdata til forskning, kvalitetsudvikling og innovation

Der etableres et nationalt partnerskab for bedre anvendelse af danske sundhedsdata til forskning, kvalitetsudvikling og innovation. Partnerskabet skal være et forum for udveksling af viden og erfaringer om brug af sundhedsdata samt drøftelse af behov, udfordringer og mulige initiativer med fokus på at respektere borgeres ret til fortrolighed og databeskyttelse. Partnerskabet skal samle alle relevante aktører inden for sundhedsdataområdet, herunder bl.a. patientforeninger, og forankres med sekretariatsbetjening i Sundhedsministeriet sammen med Erhvervsministeriet, hvilket der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i 2021-2023 til. Partnerskabet vil følge implementeringen af life science-strategiens initiativer om sundhedsdata.

15. Realisering af vision for bedre brug af sundhedsdata

Aftalepartierne er enige om, at *Danmark skal være internationalt førende i at anvende sundhedsdata til forskning, udvikling og offentlige myndighedsopgaver på en tidssvarende, innovativ og sikker måde.* I samarbejde med de relevante parter på sundhedsdataområdet skal visionen for bedre brug af sundhedsdata realiseres ved at sikre sammenhængende servicefunktioner og datainfrastruktur, der vil forbedre mulighederne for at anvende og udnytte potentialet i danske sundhedsdata for både offentlige og private forskningsaktører, sundhedspersoner og sundhedsmyndigheder. Aftalepartierne er enige om at udvikle én fælles indgang til dataoverblik, vejledning og ansøgning om adgang til sundhedsdata (initiativ 16). Dertil skal der i samarbejde med de centrale

myndigheder og interessenter undersøges potentialer for at etablere en fælles national analyseplatform for sundhedsdata med supercomputer-faciliteter, smidige godkendelsesprocesser og dataservice (initiativ 17).

16. Én fælles indgang til dataoverblik, vejledning og ansøgning om adgang til sundhedsdata

Regeringen og regionerne har igangsat etableringen af én fælles indgang til sundhedsdata, der skal gøre det mere overskueligt og smidigt for forskningsaktører at ansøge om adgang til sundhedsdata til forskning. Indgangen vil bestå af tre funktioner – et datalandkort, en vejledningsfunktion og en ansøgningsportal - der tilgås via en samlet hjemmeside. Aftalepartierne er enige om at afsætte 4,0 mio. kr. i 2021 og 3,7 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 kr. til etablering af datalandkortet og vejledningsfunktionen.

17. Etablering af sikker national analyseplatform for sundhedsdata

Det kan være administrativt tungt og teknisk vanskeligt at få adgang til at kombinere sundhedsdata fra forskellige dataansvarlige myndigheder samt andre data, fx om sociale forhold. Dertil mangler en fælles national datainfrastruktur.

For at understøtte disse behov afsætter aftalepartierne 4,0 mio. kr. i 2021 og 3,0 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til, at der i samarbejde mellem de centrale myndigheder og interessenter på området undersøges potentialer for at etablere en fælles national analyseplatform, der kan understøtte dataanvenderes adgang til sundhedsdata og andre relevante data fra forskellige dataansvarlige myndigheder i et sikkert analysemiljø med omfattende lagrings- og beregningskapacitet (supercomputer-faciliteter). Det er vigtigt, at der sikres hurtig og smidig adgang til data på analyseplatformen, hvorfor godkendelse af ansøgninger om dataadgang bør koordineres eller samles på tværs af dataansvarlige myndigheder, og der skal tilbydes fælles dataservice til dataanvendere. Aftalepartierne er enige om, at der skal gennemføres en foranalyse af de væsentlige aspekter for etablering af en fælles national analyseplatform med smidige godkendelsesprocesser og dataservices.

18. Styrket indsats for sundhedsdata i Sundhedsministeriet

Den teknologiske udvikling inden for sundhedsdataområdet giver anledning til nye spørgsmål, behov og udfordringer i forhold til brug af sundhedsdata til forskning, innovation og offentlige myndighedsopgaver. Derfor prioriterer aftalepartierne 1,5 mio. kr. i 2021 og 2,0 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til en styrket sundhedspolitisk og strategisk indsats i Sundhedsministeriet, der skal løfte nye

indsatser for at sikre gode administrative, tekniske og juridiske rammer for brug af sundhedsdata.

19. International promovering om muligheder for brug af danske sundhedsdata til forskning og udvikling

For at tiltrække internationale samarbejdspartnere og investeringer til sundhedsforskning i Danmark skal der kommunikeres tydeligt om de gode muligheder ved forskning i danske sundhedsdata. Aftalepartierne afsætter 0,5 mio. kr. i 2021 til, at Sundhedsdatastyrelsen i samarbejde med Invest in Denmark gennemfører en styrket indsats for international promovering af muligheder ved brug af danske sundhedsdata til forskning og udvikling.

20. Statistiksservice hos Sundhedsdatastyrelsen

Hos Sundhedsdatastyrelsen kan forskere få adgang til pseudonymiserede data via fjernadgang til et sikkert analysemiljø (Forskermaskinen). Som supplement til Forskerservice vil Sundhedsdatastyrelsen etablere Statistiksservice, hvor fx virksomheder, patientforeninger og journalister kan bestille typisk mindre, skræddersyede statistikudtræk og på sigt mindre analyser af data fra de nationale sundhedsregistre udarbejdet af Sundhedsdatastyrelsen.

Danmark som udstillingsvindue

Det danske hjemmemarked spiller en vigtig rolle for, hvor godt danske produkter og løsninger klarer sig på eksportmarkederne. Det skyldes, at hurtig ibrugtagning af produkter og bred anvendelse i Danmark fungerer som et kvalitetsstempel, som udenlandske sundhedsmyndigheder skeler til, når de foretager indkøb. Et innovativt hjemmemarked er et konkurrenceparameter i forhold til tiltrækning af internationale life science-virksomheder. En høj grad af åbenhed til innovative løsninger kan således betyde, at virksomheder vil prioritere Danmark, når det gælder lanceringen af nye behandlingsmuligheder. Det danske sundhedsvæsen fungerer derfor i høj grad som et udstillingsvindue for de globale markeder. Aftalepartierne er derudover enige om, at der er behov for at styrke kvaliteten i forebyggelse, behandling og rehabilitering af kronisk sygdom, understøtte sammenhæng på tværs af sektorer og mindske uligheden i kronisk sygdom.

21. Styrket fokus på innovative indkøb og nye afregningsmodeller

Udvikling og ibrugtagning af innovative teknologier og medicinsk udstyr værdibaseret afregning og nye behandlingsmuligheder i sundhedsvæsenet giver ofte bedre patientbehandling for den enkelte og er samtidig til gavn for hele samfundet. Innovative indkøb kræver dog flere ressourcer for både indkøber og virksomhed at gennemføre som følge af højere kompleksitet. Derfor er aftalepartierne enige om at opruste indsatsen med 2,0 mio. kr. i 2021 og 0,5 mio. kr. i 2022 og 1,5 mio. kr. i 2023 for at styrke innovationsfremmende

sundhedsudbud af innovative teknologier og medicinsk udstyr, bl.a. ved at igangsætte et arbejde med at udvikle en prototype på en datadrevet model for værdibaseret indkøb, udvikle innovationskriterier, sikre kompetenceløft hos indkøbere samt udarbejde innovative kontraktparadigmer.

22. Pulje til innovative indkøb

Det skal være mere attraktivt for det offentlige og virksomheder at indgå i innovative samarbejder for at understøtte optag af innovative løsninger i sundhedsvæsenet. Et innovativt indkøb kræver ofte et anderledes forarbejde end traditionelle indkøb. Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte en pulje på 9,0 mio. kr. i 2021 og 4,0 mio. kr. 2022 og 5,0 mio. kr. i 2023 til understøttelse af innovative offentlige indkøb af innovative teknologier og medicinsk udstyr. Puljen skal gøre det lettere for offentlige institutioner at efterspørge og indkøbe nye innovative løsninger, hvilket vil medvirke til at målrette virksomhedernes innovation. Det vil blive afdækket, om puljen også kan understøtte indkøb på lægemiddelområdet.

23. Task force for indsatser målrettet kronisk sygdom, og ulighed i sundhed

Aftalepartierne er enige om at afsætte 4,0 mio. kr. i 2021 og 2022 samt 3,9 mio. kr. i 2023 til en task force for indsatser målrettet kronisk sygdom og ulighed i sundhed. Task forcen skal skabe grundlag for målrettet at styrke kvaliteten i forebyggelse, behandling og rehabilitering, understøtte sammenhæng på tværs af sektorer og mindske ulighed i kronisk sygdom. I arbejdet vil der også være fokus på mennesker med flere kroniske sygdomme, dvs. multisygdom.

En vigtig del af arbejdet vil være at understøtte udviklingen af systematisk indsamling, brug og deling af data i de kommunale indsatser og i forløb på tværs af kommuner, praksissektor og sygehuse. Det vil desuden være en opgave at lave en rammesættende analyse af, hvor nye teknologier kan understøtte en god behandling af patienterne samt øget inddragelse af sundhedsprofessionelle.

24. Udskrivning af sundhedsapps og nordisk samarbejde om bedre rammer for akkreditering

Markedet for sundhedsapps er i hastig udvikling og bidrager til at udvide værktøjskassen i sundhedsvæsenet. Det er dog vanskeligt at danne sig et overblik over tilgængelige sundhedsapps, herunder at vurdere effekten af dem. Samtidig efterspørges en struktureret brug af sundhedsapps, hvor standarder for og kvalitetssikring af udvalgte apps bidrager til et "kvalitetsstempel" af sundhedsapps og markedsadgang. Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte 5,0 mio. kr. i 2021, 4,0 mio. kr. i 2022 og 1,0 mio. kr. i 2023 til udvikling af en teknisk løsning, som kan integreres i appen MinLæge, hvor en læge nemt

og effektivt kan "ordinere" apps til patienter ud fra et katalog, når det kan gavne patientens behandlingsforløb. Den tekniske løsning sammentænkes med det nordiske samarbejde, som pågår om en model for akkreditering af sundhedsapps i de nordiske lande.

Højt kvalificeret arbejdskraft

Ny teknologi forandrer fremtidens arbejdspladser, og måden, hvorpå mange arbejdsopgaver udføres, vil påvirkes af investeringer i ny teknologi. Det kræver nye kompetencer hos medarbejderne og innovative medarbejdere, der kan være med til at skabe nye muligheder for virksomhederne. En forudsætning for at styrke dansk life science og fastholde Danmark i den absolutte elite er en højt kvalificeret arbejdskraft. Samtidig efterspørger virksomhederne innovative og specialiserede medarbejdere, der kan bidrage med ny viden, medvirke til at fremme vores sundhed og styrke life science-industrien. Det kræver bl.a. et løbende behov for efter- og videreuddannelse af medarbejdere i sundhedsvæsenet og i life science-industrien.

25. Pulje til digitale kompetencer i sundhedsvæsenet

Et strategisk fokus på at understøtte patienter, medarbejdere og ledelse i sundhedsvæsenet i at anvende nye teknologier, fx telemedicin, AI-teknologi til beslutningsstøtte, sundhedsapps mv., er afgørende for at fremme ibrugtagning af innovative teknologier og medicinsk udstyr i sundhedsvæsenet. Det er desuden et væsentlig element i, at det danske sundhedsvæsen fortsat kan fungere som et stærkt udstillingsvindue for danske life science-virksomheder. Der afsættes derfor en pulje på 3,3 mio. kr. i 2021 og 2,0 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til at understøtte arbejdet med at styrke digitale kompetencer i sundhedsvæsenet.

26. Styrket fokus på kompetenceudvikling og efteruddannelse inden for life science

Hvis Danmark skal realisere life science-industriens potentiale samt skabe og fastholde produktionsjobs af høj kvalitet, kræver det en arbejdsstyrke, som løbende udvikler de rette faglige kompetencer. Aftalepartierne vil nedsætte en arbejdsgruppe, der skal analysere behovet for kompetenceudvikling inden for life science-industrien. Derfor afsættes 2 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 og 4 mio. kr. i 2023 til at igangsætte og gennemføre tiltag inden for fx uddannelsesudvikling og kapacitetsopbygning på uddannelser målrettet life science med henblik på styrket kvalitet.

Målrettet internationalisering og myndighedssamarbejde

Life science-industrien er et stærkt eksporterhverv i vækst. I 2008 udgjorde life science-vareeksporten godt 9 pct. af den samlede danske vareeksport, mens den i 2020 udgjorde 22 pct. svarende til 151 mia. kr. Udenlandske virksomheder viser

stor interesse for Danmark, og omfanget af udenlandske investeringer i life science udgjorde næsten halvdelen af udlandets samlede investeringer i dansk industri i 2018.

Globale udviklingstendenser påvirker imidlertid vilkårene for danske virksomheder, der oplever stigende konkurrence, forøget lovgivningskompleksitet og barrierer for markedsadgang. Derfor er det vigtigt at nedbryde markedsbarrierer, udbrede kendskabet til effektive og innovative danske løsninger samt arbejde målrettet for at sikre de bedst mulige vilkår for eksport af danske produkter, services og løsninger.

27. Styrket internationalt myndighedssamarbejde til fremme af dansk eksport

For at få adgang til de relevante beslutningstagere og myndigheder i udlandet er det afgørende, at Danmark kan tilbyde dialog og samarbejde på højt fagligt niveau med relevante danske sundhedsmyndigheder. Myndighedssamarbejde bygger på langsigtede og sundhedsfagligt funderede samarbejdsrelationer og kræver en strategisk og langsigtet indsats af de danske sundhedsmyndigheder, samt at der opbygges den nødvendige kapacitet hos disse myndigheder. Der er stadig et stort potentiale i at udbrede danske løsninger på sundheds- og life science-området samt en stigende efterspørgsel fra strategisk vigtige lande efter disse løsninger. Aftalepartierne afsætter derfor 4,7 mio. kr. i 2021 og 16,8 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til at opruste det internationale myndighedssamarbejde væsentligt inden for Sundhedsministeriets koncern.

28. Styrket globalt sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde

For dansk eksport er der et globalt og voksende potentiale for afsætning af sundheds- og life science-løsninger. Samtidig med at nye markedsmuligheder opstår, øges konkurrencen om markedsandele for life science-virksomheder i en meget reguleret branche. Derfor skal danske myndigheder, nationalt og internationalt, arbejde for at sikre klare og ens rammevilkår for eksportvirksomheder og arbejde for en bæredygtig eksport.

Der er behov for at videreudvikle og styrke den målrettede og sektorfokuserede eksportfremmeindsats. Som følge af eksportpotentialet og markedsmulighederne for life science-industrien ønsker regeringen at styrke samarbejdet med udenlandske myndigheder på såvel regulatoriske som handelspolitiske områder samt fremme særligt små og mellemstore virksomheders adgang til eksport på højværdimarkeder gennem en markant styrkelse af udsendte sundhedsfaglige sektoreksperter. Indsatsen målrettes danske life science-virksomheders styrkepositioner. Der afsættes 5,6 mio. kr. i 2021 og 16,8 mio. kr. i 2022 og 2023 til indsatsen.

29. Dansk indflydelse i det europæiske HMA-lægemiddelnetværk og styrkelse af lægemiddelsikkerheden

I 2018 blev Lægemiddelstyrelsens deltagelse i HMA (The Heads of Medicines Agencies) styrket. Lægemiddelstyrelsen har indtaget en central rolle i HMA, bl.a. gennem den tidligere Lægemiddelstyrelses direktørs formandskab for HMA's bestyrelse, hans deltagelse og dialog med det brede europæiske interessentmiljø samt deltagelse i centrale arbejdsgrupper. Lægemiddelstyrelsen er blevet pennefører på HMA-relateret arbejde og har spillet en central rolle i implementeringen af ny europæisk lovgivning for kliniske forsøg mv. Aftalepartierne er enige om at videreføre initiativet med 1,0 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 og herved sikre en stærk lægemiddelmyndighed, der giver grobund for en stærk life science-industri.

30. Lægemiddelstyrelsens engagement i European Medicines Agency (EMA)

Det europæiske lægemiddelagentur European Medicines Agency (EMA) er et koordineringsagentur, der trækker på de nationale lægemiddelmyndigheders faglige medarbejdere og ekspertise. Samtidig er de britiske myndigheders væsentlige bidrag til EMA under udfasning som følge af Brexit. Med styrkelsen af Lægemiddelstyrelsen er der igangsat en faglig oprustning i forhold til ufinansierede opgaver i EMA, som Storbritannien tidligere har løftet en betragtelig del af. En styrkelse af Danmarks position i EMA er af væsentlig betydning for Danmark som life science-nation, idet flere selskaber vil søge videnskabelig rådgivning hos Lægemiddelstyrelsen, og Lægemiddelstyrelsens indflydelse på fremtidige lægemidler vil øges. Aftalepartierne afsætter 2,7 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 mio. kr. hertil.

31. Øget indsats for tiltrækning af videnstunge life science-investeringer til Danmark

Styrkelsen af Invest in Denmark (IDK) har bidraget til at tiltrække milliardstore anlægsinvesteringer samt øget det samlede antal udenlandske life science-investeringer i Danmark. Med den globale økonomiske krise, og heraf afledt stigende global konkurrence for fastholdelse og tiltrækning af udenlandske investeringer, er der behov for en yderligere styrkelse af indsatsen. Aftalepartierne vil videreføre den nuværende styrkelse samt tilføre yderligere midler til investeringsrådgivere på to af IDKs hovedmarkeder. Til det afsættes 1,7 mio. kr. i 2021 og 2,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023.

32. Videreførelse af tilskud til Healthcare Denmark

Der ligger et stort potentiale i markedsføring af innovative danske sundhedsløsninger, hvilket er en opgave, som Healthcare Denmark varetager i dag. Healthcare Denmark har opbygget et aktivitetskatalog, der understøtter markedsføring af danske sundhedsløsninger og det danske sundhedsvæsen –

også igennem tiden med COVID-19. Aftalepartierne vil videreføre finansieringen til Healthcare Denmark på 2,0 mio. kr. årligt til ultimo 2023.

33. Videreførelse af det danske innovationscenter i Boston

Boston og omegn er et verdensførende epicenter for life science. I 2018 blev der etableret et dansk innovationscenter i Boston. Centret bygger bro og fremmer danske virksomheder og forskeres samarbejde med Bostons stærke life science økosystem. Centret er veletableret og har opbygget et stærkt lokalt netværk med væsentlig øget synlighed for Danmark og danske aktører. Aftalepartierne vil sikre fortsat finansiering til innovationscentret, hvilket der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til.

34. Reserve til forundersøgelse vedr. dansk tiltrækning af HERA

Kommissionen forventes i andet halvår 2021 at fremsætte forslag om etableringen af et europæisk agentur for kriseberedskab på sundhedsområdet (Health Emergency Response Authority, HERA), som har til formål at styrke EU's kriseberedskab ift. fremtidige sundhedskriser. Hverken placeringen af HERA eller processen herfor er på nuværende tidspunkt fastlagt. Regeringen støtter etableringen af agenturet, men der er ikke taget stilling til et dansk kandidatur. Hvis det efter offentliggørelsen af Kommissionens forslag vurderes hensigtsmæssigt at overveje et dansk kandidatur for værtsskab for HERA, vil der være behov for en analyse af fordele og ulemper, herunder sandsynligheden for, at et eventuelt dansk kandidatur vil kunne lykkes. Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte en reserve på 1,5 mio. kr. i 2021 til en eventuel forundersøgelse.

Sund og grøn vækst

Danmark har sat et ambitiøst klimamål om at mindske udledning af drivhusgasser med 70 pct. i 2030 i forhold til 1990. Erhvervslivet har en vigtig rolle i indsatsen for at realisere CO2-reduktionsmålet.

Life science-industrien har i perioden 1990-2017 oplevet en kraftig økonomisk vækst målt ved bruttoværditilvækst. Det er i samme periode lykkedes life science-industrien at mindske deres absolutte udledning af drivhusgasser, mens den er uændret for dansk erhvervsliv. Life science-industrien arbejder aktivt på at nedbringe CO2-udledningen fra deres produktionsprocesser og produkter. Samtidig forsker og afprøver industrien nye klimavenlige løsninger, der kan reducere CO2-udledningen i andre sektorer. Sektorens arbejde inden for grønne løsninger skal fortsat understøttes.

Danmark har inden for klimarelaterede biosolutions en styrkeposition med førende globale virksomheder samt en underskov af SMV'er og start-ups, der arbejder med fremtidens grønne løsninger. Aftalepartierne vil igangsætte nye

initiativer, der fortsat skal bidrage til, at life science-industrien har de rette rammevilkår til at levere grøn vækst, afkoble CO2-udledning og værditilvækst samt bidrage til udvikling af nye klimavenlige løsninger.

35. Samarbejdsprojekt om biosolutions

Innovation og udvikling af grøn teknologi er helt centralt for at løse den globale klimaudfordring. Her kan den danske biotekindustri spille en afgørende rolle, da den allerede nu er blandt den absolutte verdenselite inden for udvikling af biosolutions, der løser klimaudfordringer. For at skabe sammenhæng og forløse biotekindustriens erhvervs- og klimamæssige potentiale vil aftalepartierne etablere et samarbejdsprojekt i regi af Grønt Erhvervsforum. Projektet har bl.a. til formål at samle relevante private og statslige aktører på tværs af sektorer med henblik på at skabe et fælles samlingspunkt for dialog om, hvordan potentialet i biosolutions kan indfries. Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2022 til projektet.

36. Partnerskab for Intelligent Affaldshåndtering

Produkter fra life science-industrien genererer i dag store mængder (plastik)affald i sundhedssektoren, som sendes til bortskaffelse. Mindre brug af plast og øget genanvendelse kan være med til at reducere Danmarks samlede CO2-udledning og understøtte den grønne omstilling. Med *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* af den 16. juni 2020 blev det besluttet at etablere et partnerskab for Intelligent Affaldshåndtering, som skal understøtte brugen af nye teknologier og digitale løsninger, der kan øge genanvendelsen af affald. Som en del af arbejdet ønsker aftalepartierne, at der i partnerskabet etableres et særskilt spor, der har fokus på at understøtte øget genanvendelse af medicinemballage og anvendt medicinsk udstyr under hensyntagen til patientsikkerhed og sikker håndtering i affaldsfasen. Der afsættes 0,4 mio. kr. i 2021 til initiativet.

Vidensdeling og samarbejde

COVID-19-krisen har understreget vigtigheden af et stærkt, effektivt og tillidsfuldt offentlig-privat samarbejde på sundheds- og life science-området for vores samfund. Krisehåndteringen under COVID-19 har krævet en fælles indsats blandt en lang række offentlige og private aktører på tværs af flere sektorer.

Danmark har over tid opbygget et stærkt og velfungerende økosystem omkring life science, som omfatter hele værdikæden fra den tidlige forskning og udvikling til afsætningen af danske life science-produkter på globale markeder. Det ønsker aftalepartierne at styrke, så vi i fællesskab kan indfri Danmarks store potentiale inden for life science.

37. Nedsættelse af nationalt Life Science Råd

Såfremt Danmark fortsat skal være en førende life science nation, er det nødvendigt at have et vedvarende fokus på, at rammevilkårene for life science tilpasses, så potentialet for dansk life science kan udnyttes fuldt ud til gavn for patienter, sundhedsvæsenet og virksomheder. Formålet er bl.a. at sikre rammerne for et endnu stærkere velfærdssamfund med fokus på jobskabelse, øget sundhed og bedre behandling til gavn for patienterne. Derfor er aftalepartierne enige om at nedsætte et nationalt Life Science Råd med deltagelse på højt niveau af bl.a. life science-virksomheder, fonde, brancheorganisationer, lønmodtagerorganisationer, patientforeninger, universiteter og repræsentanter fra sundhedsvæsenet, som kan styrke dialogen mellem det offentlige og private og drøfte branchens nationale prioriteter og generelle rammevilkår. Rådet vil bl.a. løbende få en status på implementeringen af life science-strategien og drøfte en række tværgående temaer, herunder fx se på, hvordan rammevilkårene for iværksætter og risikovillig kapital inden for life science kan styrkes yderligere. Rådet vil også drøfte og komme med anbefalinger om mulige fremtidige prioriteringer i forsknings- og innovationsindsatsen inden for life science.

38. Videreførelse af life science enhed i Erhvervsministeriet samt årsværk til koordinering i Sundhedsministeriet

For at styrke den erhvervspolitiske indsats inden for life science blev der med den tidligere vækstplan for life science etableret en life science-enhed i Erhvervsministeriet. Enheden arbejder på at sikre bedst mulige vækstvilkår for industrien og har bl.a. bidraget til gennemførelsen af vækstplanen samt andre life science-relaterede initiativer. Der vil fortsat være et behov for et erhvervsrettet fokus på sundhedsdagsordenen, så life science-industrien har en samlet indgang til de mange ministerier, der er i berøring med industrien. Derfor er aftalepartierne enige om at videreføre life science enheden i Erhvervsministeriet, hvortil der afsættes 5,0 mio. kr. årligt i 2022 og 2023. Samtidig er aftalepartierne enige om at afsætte 0,5 mio. kr. i 2021 og 0,8 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til Sundhedsministeriet, så der sikres en fokuseret og koordineret indsats.

Videre proces

Aftalen er en stemmeaftale, hvor aftaleparterne er enige om at stemme for de nødvendige aktstykker.

Økonomitabel

Oversigt over initiativer i Aftale om en strategi for life science.

Økonomitabel				
	Initiativ (mio. kr.)	2021	2022	2023
Nr.	Bedre rammer for forskning og udvikling	19,8	23,6	23,7
1	Forlænget forhøjelse af fradrag for FoU-udgifter	-	-	-
2	Videreførelse af Trial Nation, national forening til fremme af kliniske forsøg i Danmark ¹	-	4,5	4,5
3	Nedsættelse af arbejdsgruppe, der skal understøtte bedre rammer for klinisk forskning i Danmark	0,3	-	-
4	Udvikling og etablering af platform for rekruttering af forsøgspersoner til kliniske forsøg ¹	-	2,0	2,4
5	Gebyrlettelser for kommercielle virksomheder i forbindelse med kliniske forsøg ¹	-	1,0	1,0
6	Understøttelse af effektiv sagsbehandling af ansøgninger om kliniske forsøg med lægemidler m.v.	4,8	-	-
7	Etablering af it-system til understøttelse af medicinske komitéer	2,0	0,6	0,6
8	Forsøgsordning med virtuelle kliniske forsøg	0,3	0,6	0,3
9	Udvikling af Lægemiddelstyrelsens kompetencer til nye teknologier, metoder mv. vedr. kliniske forsøg	1,4	1,4	1,4
10	Bedre mulighed for sundhedspersoner til at forske – understøttelse til delestillinger	10,0	10,0	10,0
11	Videreførelse af Open Entrepreneurship	-	3,5	3,5
12	Forskningsbaserede start-ups og SMV'ers adgang til videnskabelig litteratur	0,5	-	-
13	Erfaringsopsamling om håndtering af patenter fra offentlig forskning	0,5	-	-
	Bedre brug af sundhedsdata	10,5	9,2	9,2
14	Etablering af nationalt partnerskab for bedre anvendelse af sundhedsdata til forskning, kvalitetsudvikling og innovation	0,5	0,5	0,5
15	Realisering af vision for bedre brug af sundhedsdata	-	-	-
16	Én fælles indgang til dataoverblik, vejledning og ansøgning om adgang til sundhedsdata	4,0	3,7	3,7
17	Etablering af sikker national analyseplatform for sundhedsdata	4,0	3,0	3,0
18	Styrket indsats for sundhedsdata i Sundhedsministeriet	1,5	2,0	2,0
19	International promovering om muligheder for brug af danske sundhedsdata til forskning og udvikling	0,5	-	-
20	Statistikservice hos Sundhedsdatastyrelsen	-	-	-
	Danmark som udstillingsvindue	20,0	12,5	11,4
21	Styrket fokus på innovative indkøb og nye afregningsmodeller	2,0	0,5	1,5
22	Pulje til innovative indkøb i sundhedsvæsenet	9,0	4,0	5,0
23	Task force for indsatser målrettet kronisk sygdom og ulighed i sundhed	4,0	4,0	3,9
24	Udskrivning af sundhedsapps	5,0	4,0	1,0
	Højt kvalificeret arbejdskraft	5,3	4,0	6,0
25	Pulje til digitale kompetencer i sundhedsvæsenet	3,3	2,0	2,0
26	Styrket fokus på kompetenceudvikling og efteruddannelse inden for life science	2,0	2,0	4,0
	Målrettet internationalisering og myndighedssamarbejde	13,5	44,3	44,3
27	Styrket internationalt myndighedssamarbejde til fremme af dansk eksport	4,7	16,8	16,8
28	Styrket globalt sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde	5,6	16,8	16,8
29	Dansk indflydelse i det europæiske HMA-lægemiddelnetværk og styrkelse af lægemiddelsikkerheden ¹	-	1,0	1,0
30	Lægemiddelstyrelsens engagement i European Medicines Agency (EMA) ¹	-	2,7	2,7
31	Øget indsats for tiltrækning af videnstunge life science-investeringer til Danmark	1,7	2,5	2,5
32	Videreførelse af tilskud til Healthcare Denmark ¹	-	2,0	2,0

33	Innovationscenter Boston ¹	-	2,5	2,5
34	Reserve til forundersøgelse vedr. dansk tiltrækning af HERA	1,5	-	-
	Sund og grøn vækst	0,4	1,0	0,0
35	Samarbejdsprojekt om biosolutions	-	1,0	-
36	Partnerskab for Intelligent Affaldshåndtering	0,4	-	-
	Vidensdeling og samarbejde	0,5	5,8	5,8
37	Nedsættelse af nationalt Life Science Råd	-	-	-
38	Videreførelse af life science enhed i Erhvervsministeriet ¹ og life science indsats i Sundhedsministeriet	0,5	5,8	5,8
	I alt (mio. kr.)	70,0	100,4	100,4

Anm.: ¹Initiativerne er finansieret i 2021

Som led i *Aftale om udbetaling af resterende to ugers indefrosne feriemidler, eksportpakke og reserve til forlængelse af hjælpepakker* af 2. december 2020 er der afsat 70 mio. kr. årligt i 2021-2023 til udvikling af en ny life science-strategi. Derudover er der ifm. FL21 afsat en reserve til vækstplan for life science på 30,4 mio. kr. i perioden 2022-2024.